Posamezna številka 30 vinarjev.

Štev. 195. V Ljubljani, v torek, dne 27. avgusta 1918. Leto XLVI.

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 30·—
za en mesec „ .. „ 4.50
za Nemčijo celoletno . „ 55·—
za ostalo inozemstvo . „ 60·—

V Ljubljani na dom
Za celo leto naprej .. K 48·—
za en mesec „ .. K 4·—
V spravi prejeman mesečno „ 3·50

Sobotna izdaja:
Za celo leto .... K 10·—
za Nemčijo celoletno . „ 12·—
za ostalo inozemstvo . „ 15·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta K 1·
Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. si se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne rejemajo. — Uredniškega telefona štev. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 50.

Nekaj misli o vojnem gospodarstvu.

Dr. Fran Ogrin.

(Dalje.)

Še bolj neenako kakor posestniki se preskrbujejo drugi stanovi z moko. Vsaka oseba v celi deželi ima pravico do iste količine, in sicer bodisi kot težko ali pa kot lahko delajoča oseba. Tega pa dosedaj ni. Razlika obstoja že med občinami istega političnega okraja, ako prihaja moka nanje naravnost in ne šele potom okrajnega razdelilnega urada (okr. glavarstva). Izkušnja uči, da je mogoče voditi pri enem okr. glavarstvu v evidenci vse izkaze o oddaji moke (močne karte), izdane od posameznih občin. Ko pride moka na dotičnega trgovca, se primerja množina došle moke s številom oseb, ki so v celem okraju glasom dotičnih seznamov o močnih kartah navezane na nakup moke. Na ta način se določi količina na osebo in šele nato odpošlje moka trgovcem, in sicer natančno toliko, kolikor je rabijo za svoj odmerjeni okoliš. Ker se pošiljajo mesečni izkazi o potrebi moke na višjo oblast, ima že ta v rokah, pri nakazovanju vpoštevati enako vsak okraj, odnosno določiti enako količino za osebo za celo deželo. Ako bi ne bilo mogoče zadostiti vseh političnih okrajev naenkrat, pa vsaj v teku dotičnega meseca.

II. Promet z živino.

Izmed vseh gospodarskih panog je trpela med vojno največ živinoreja. Ker se vrše redne oddaje živine, se ta del narodnega gospodarstva, dokler bo trajala vojna, ne dá povzdigniti, marveč bi se dale odpraviti le gotove napake. Dobavo klavne živine za armado in deželni konsum preskrbuje kranjska deželna posredovalnica za klavno živino. Njeni neposredni organi so zaupni nakupovalci živine po deželi, oziroma kratko zaupniki. Pred oddajo v dotičnem okraju dobé ti od posredovalnice naznanjeno število živine, ki jo morajo preskrbeti. Ako se kateri posestnik že vnaprej upira, se obrnejo zaupniki na okrajno glavarstvo za rekvizicijo. Ta urad odredi tudi prisilno oddajo, ako kdo ne prižene ukazane živine. Že pri oddaji sami se vidi, da je bilo veliko posestnikom popolnoma neupravičeno zaukazana oddaja, odnosno da dotični živine ne morejo utrpeti. Tako živinče se jim vrne. Še več pa je takih slučajev, ko gospodar sicer more pogrešati za silo dotično živino, ali kdo drugi bi jo dal veliko lažje. Od tod večne pritožbe prizadetih, da nimajo delavne in molzne živine, dočim ima sosed poln hlev. Kaj je vzrok temu? Ta je najti prvič v naraščajočem pomanjkanju živine, drugič pa v tem, da zaupnik postopa nepravilno pri pobiranju, pri zapisovanju živine. Kako pa delajo zaupniki? V prvi vrsti varujejo ti preradi sorodnike in dobre znance, vdrugič pa se sploh bojijo priti v hišo, kjer je kak dorasli moški doma. Tako dobijo poziv za oddajo živine večinoma ženske. Priznati se mora, da je posel nakupovalcev živine spričo rastoče odpornosti posestnikov silno zopern, dà, večkrat nevaren, in da se nekateri med njimi trudijo, da ne bi storili nobenemu krivice. Umevno je tedaj, da odlagajo zaupniki svoja mesta kljub tistim kronicam, ki jim jih neso.

Stvari bi se dalo priti na dvojni način vokom: 1. Oddaja živine bi se zopet poverila županom, ali pa 2. postavile naj bi se posebne stalne komisije — ena ali več za vsak politični okraj — kojih naloga bi bila dvojna: preskrbovati kontingent za državno oddajo in civilni konsum ter posredovati med posestniki pri medsebojnem nakupu, oziroma zamenjavi živine. V komisijo bi bilo poklicati 3—4 člane. Da more komisija postopati popolnoma nepristransko, bi bilo vzeti vsaj dva stalna člana iz tujega političnega okraja, dočim naj bi bil kot tretji član vsakokratni zaupni mož dotične občine in kot morebitni četrti župan ali drug postavni zastopnik občine. Za plačilo, posebno tujim članom komisije, naj bi se jim odkazale pristojbine, ki jih prejemajo dosedanji zaupniki. Po potrebi bi plačevala deželna nakupovalnica klavne živine posebno doklado.

Komisija bi morala imeti v evidenci vso živino svojega okoliša in obenem družinske in gospodarske razmere njenih lastnikov. Ko bi dobila naznanjen kontingent, ki mora priti k prihodnji oddaji klavne živine, bi ga razdelila po največji vestnosti in previdnosti na posestnike celega obsežnega okoliša. Na ta način bi se doseglo, da bi bilo živino res oddati onim, ki jo najlažje pogrešajo.

Komisijo bi čakala pa še druga naloga. Ker je izdaja nakupnih dovoljenj za živino po županih ustavljena, imajo sedanji nakupovalci živine nalog, da posredujejo za posestnike, ki žele živino kupiti in smejo v slučaju upora predlagati tudi rekvizicijo pri okr. glavarstvu. Ker pa spravijo zaupniki komaj vsakokratni njim naročeni kontingent skupaj, je jasno, da ne morejo vršiti obenem tu omenjene posredovalne službe, kakor bi bilo treba. Posledica je, da kmetovalec ne more priti do plemenske živine, oziroma do delavne živine, ki jo rabi, in si pomaga nepostavnim potom z velikimi stroški, vrhtega je pa še kaznovan. Temu bi se dalo odpomoči, ako bi se vpeljala o priliki splošne oddaje živine ali pa posebej redna zamenjava klavne živine za delavno in nakup plemenske živine, in sicer po obstoječih prevzemnih cenah. Imenovana komisija bi natanko določila že vnaprej, kdo in kakšno živino mora prignati na dotični kraj in kdo jo bo dobil. S tem bi se doseglo, da bi posestnik veliko rajši kot zdaj dajal živino za državo, tako da bi bile nasilne rekvizicije izjema, in ne bi več skušal zamenjavati klavne vole z delavnimi hrvaškimi voli. Sedaj se pa tihotapstvo naravnost pospešuje, ker se ne more zahtevati od kmetovalca, da naj dodá, potem ko je oddal svoje vole za državo po nizkih cenah, pri nakupu lažjih volov tisočake iz svojega. Da se more vzdržati vsaj najpotrebnejše ravnotežje v živinoreji v okoliših in v deželi, bi se smelo seveda vsakikrat samo toliko klavne živine odvzeti, kolikor je morejo posestniki brez velike škode oddati.

Deželna nakupovalnica klavne živine, ki je že sedaj kot vnovčevalnica za živino dobavljala zlasti tujo plemensko živino, more svojo dosedanjo organizacijo lepo izpopolniti. (Konec.)

Tržaško pismo.

Iz Trsta, 25. avg. 1918.

Državni poslanec dr. Rybař je sklical v nedeljo, 25. t. m., zaupen sestanek svojih volilcev, da jim poda poročilo o političnem položaju in da zasliši njih mnenja in želje. Ta sestanek, ki se je vršil v Narodnem domu, je bil zelo dobro obiskan. Uvodoma je pripovedoval poročevalec dr. Rybař, kako je prva leta vojske vse politično življenje počivalo. Boljše je postalo šele po zasedanju parlamenta. Zdaj nam pa zopet delajo težave. Zadnji političen shod je bila proslava obletnice majniške deklaracije. Tudi proti današnjemu sestanku je imela oblast svoje pomisleke. Šele, ko je govornik na namestništvu povedal, kako so se na Kranjskem blamirali, ko so poslali v Št. Janž eno kompanijo mažarskih vojakov z dvema strojnima puškama, so sestanek dovolili. Nato je govornik razpravljal o razmerju političnega društva »Edinost« do ostalih slovenskih političnih strank, ker se je namreč v tem pogledu mnogo govorilo, kritiziralo in zabavljalo bolj drugod kot v Trstu samem. Z veseljem pozdravlja reorganizacijo V. L .S., s posebnim zadoščenjem pa še njeno izčiščenje. Ta stranka je bila tudi poprej narodna, a vajeti stranke so imeli v rokah ljudje, ki niso bili narodni. Škoda za narod je bila pa tem večja, ker so ti elementi vodili tudi vso slovensko politiko. Pozdravlja tudi reorganizacijo jugoslovanske demokratične stranke, ki se je postavila na demokratično stališče v političnih in gospodarskih zadevah. Čudi se pa, da so gospodje v Ljubljani zamerili, ker društvo »Edinost« ni hotelo pristopiti k tej stranki. Dr. Rybař ponovno pove vzroke, zakaj niso pristopili. Tudi v Trstu smo različnih mnenj in svetovnih naziranj, toda cepili se nismo v stranke, ker nam je bila narodna stvar najvišja skupna zadeva. Zakaj naj bi se zdaj cepili? Tem manj pa moremo pristopiti k tej stranki, v kateri, dasi komaj reformirana in reorganizirana, še vedno bije boj med mladimi in starimi. Isti ljudje, ki so enoglasno postavili stranki na čelo voditelje, iste može napadajo po čeških in hrvatskih listih. Nato poroča dr. Rybař o ustanovitvi N. S., pri katerega ustanovnih slavnostih so kumovali Čehi in Poljaki. Dosedaj je bil najvišja politična instanca za nas Jugoslovanski klub na Dunaju, razmere so pa zahtevale ustanovitev NS., v katerem je društvo »Edinost« zastopano po dveh odbornikih. Govornik obžaluje, da Tržačani niso zastopani v predsedstvu NS., ko bo vendar v bodočnosti tržaško vprašanje igralo eno najvažnejših vlog. Pri debati, ki je sledila, so se pa te zadeve pojasnile. Dr. Rybař se nato na dolgo peča s socialistično stranko, ki bo le od slučaja do slučaja sodelovala pri NS., kadar in kakor se ji bo zdelo. Omenja razdor, ki je nastal med starimi ortodoksnimi marksisti in mladimi socialisti. Vpostaviti hočejo zopet prejšnjo internacionalo, ki bo pokazala svojo moč. Tudi internacionalna solidarnost je lep ideal, a brez moči, in vojska ki je to solidarnost razbila, je dokazala, da je ta ideal nedosegljiv. Pred vojsko so socialisti pravili, da bodo oni vojsko onemogočili, ko je pa vojska izbruhnila in je bila domovina ogrožena, so pa vsi zagrabili za orožje in glasovali za vojne kredite skupaj z meščanskimi strankami. In to je tudi naravno, ker s tem varujejo svoje delavske interese. Angleški delavec je šel z navdušenjem v boj proti nemškemu, ker je konkurenca nemške industrije tudi njega oškodovala. Dokler socialisti dejansko ne dokažejo te moči internacionale, ne verjamemo vanjo.

Posebno zanimivo je bilo poročilo o našem razmerju napram Italijanom in glede bodočnosti Trsta. Debata, ki se je nato vnela o tem predmetu in ki so se je udeležili dr. Vilfan, dr. Čok, Bogdanovič, kaplan Čok, Mrak, je izzvenela v izraz trdne in neomajne volje, da Trst mora tudi v bodoče biti naš. Debata je sicer pokazala med udeleženci dvojno strujo glede taktičnega nastopanja, toda v bistvu so vsi ene misli in ene odločnosti. — Sklepa se na zborovanju ni storilo nobenega, ker je bil sestanek bolj informativnega značaja.

Ker je ura bila že pozno — shod je trajal od 10. do pol 1. ure — je predsednik dr. Vilfan zaključil zborovanje. — Razgovor se bo v kratkem zopet nadaljeval.

LISTEK.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stelè.

(Dalje.)

Gospodična Wilson.

Res je vse to zelo žalostno — toda ali ni tudi med katoličani mnogo nevernikov? Ali ni tam hujših razširjevalcev ateizma, kakor so oni, ki nastopajo v protestantovskih deželah?

Duhovnik.

So taki tudi v katoliških deželah, toda že s tem dejstvom samim so izločeni iz vrst katoliške družbe; sami se nimajo za katoličane in tudi nihče drugi jih nima za to. V protestantizmu pa sploh ni nobene jasne določbe, kdaj kdo prestane biti pravoveren; za to ni nobene oblasti in ne načela. Dalje, kar je najvažnejše, ne stojé ti rušitelji vere kje izven Cerkve, ampak tvorijo njen najvišji sloj, njene učitelje, bogoslovce, pastorje. Družba, ki jim je odrejena, danes še lahko živi versko in dobrodelno življenje, ker se ne udeležuje verskih sporov; vendar pa mora nujno priti čas, ko bo začutila posledice dela svojih teologov. Že dandanes se semintje pritožuje nad pastorji, da ji zapovedujejo enkrat to, potem kaj drugega verovati; toda prišel bo čas, ko bo izvedela, da ji sploh ničesar ni treba verovati, ne v katekizem, ne v apostolsko vero, ne v sveto pismo, ne v Kristusa ... Pastor bo z ramami zmignil in (mogoče s solzami v očeh) rekel: Kaj hočemo? Znanstveni napredek bogoslovja je vse to odpravil. — In kaj bo takrat obdržalo religijo onih milijonov in kako?

Hainberg.

Torej ste tudi Vi, velečastiti, začeli prorokovati propad protestantizma?

Duhovnik.

Prepuščam Vam, da sami sodite, v koliko ti vzroki, ki v sedanjosti delujejo, nujno vodijo v bodočnosti do naznačenih posledic. Meni se zdi, da so se napovedbe davnih katoliških teologov zmotile samo glede časa. Toda, če popolnoma prezrem vprašanje o bodočnosti — ali ni že sedanji pojav, da telo protestantizma razpada in da ni sredstev, s katerimi bi ga bilo mogoče ozdraviti, dosti važen? Ali ni čisto očividno, da v družbi (o posameznih osebah ne govorim) ni božjega življenja?

Leroy.

Jaz sem sicer, kar se tiče bogoslovja, popoln lajik, toda povedati hočem svoje mnenje: Tu nastopata, če se ne motim, dve zelo različni pojmovanji krščanstva. Eno ga razume kot doktrino, kot n. pr. platonizem; drugo zopet kot versko družbo. Prvo priznava sicer svojemu Platonu božansko nezmotljivost, vendar pa ne izključuje in že radi reči same ne more izključevati množine šol, ker je naravno, da bodo doktrino, naj bo še tako spoštovana, kadar je odtrgana od žive osebe učitelje-ve, različni ljudje različno pojmovali — v tem so pa vse glave enakopravne. Nastati mora druga, tretja akademija itd. Zato se mi ne zdi prav, če kdo očit tako pojmovanemu krščanstvu, da se razceplja, saj je to v njegovi naravi. Neprimerna so tudi imena, ki si jih to krščanstvo semintja izposoja od nasprotnikov, n. pr. družba vernikov, cerkev itd. — to je Kristusov nauk in nič več.

Drugo pojmovanje krščanstva zahteva vrhovno vlado, ker družba brez vlade ni mogoča. Ker ima to društvo za temelj vero, mora biti ta vlada obvezna v verskih rečeh, da omogoči družabno vero, kakor ste to, velečastiti, pred kratkim dobro pojasnili. In če je enkrat družba konstituirana pod vlado, je tudi čisto naravno, da morajo nastati gotove oblike, ki je v tem slučaju tudi versko življenje.

Kateri izmed teh dveh načinov pojmovanja krščanstva bolje odgovarja misli Kristusovi, to odločite vi, gospoda, s teološkega stališča; meni se zdi s stališča zdravega razuma, da je oni prvi način, ki bi bil prikladen za kako filozofijo, najmanj primeren za religijo, ali vsaj za tako religijo, ki ima kot krščanstvo dogme in moralni zakon. Filozofija govori naravnost človeškemu razumu z dokazi in ne zahteva ničesar več kot to, da razum te dokaze prerešeta — religija pa je razodeta in zato zahteva vere; ako torej religija resno skrbi zase, mora zahtevati brezpogojno vero v vse, kar podaja, in mora imeti poleg tega nekoga, ki jo oznanja, ki priča o tem, da je razodeta. Kako bi moglo vendar biti drugače? Če bi tudi sv. pismo pred človeškimi očmi iz neba padlo, bi vendar vsi ljudje ne bili priče tega dogodka; ti, ki bi bili na drugi polobli ali ljudje prihodnjih pokolenj bi morali biti poučeni o teh, ki so bile priče dogodka, poučeni pa na tak način, da bi nalagal ta pouk dolžnost vere, če naj religija ne bo svojevoljna špekulacija, ampak razodetje, ki zahteva vero. Z eno besedo, jaz ne morem razumeti razodete religije brez cerkvenega organizma z učečim poglavarstvom, ki na kakršenkoli način potrjuje svoje poslanstvo Boga. Da se je katoličanstvo jasno in nepolovičarsko postavilo na to stališče, mi razlaga njegov obstoj in propadanje verstev, ki tega niso storila.

(Dalje.)

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno:

Italijansko bojišče.

V Asolone-ozemlju so se bili z uspehom boji prednjih straž.

Naši letalci so ponoči na 25. t. m. zasledujoč sovražno skupino napadli letališče pri Padovi in povzročili znatno škodo.

Albanija.

Protiofenziva generalnega polkovnika pl. Pflanzerja-Baltina je privedla včeraj, da smo osvojili Fieri in Berat. V naših rokah sta tako tista kraja, katerih zasedbo so pozdravljali Italijani pred šestimi tedni za odločilni preobrat v vprašanju Adrije. Fieri je padel po krvavih bojih na cestah in v hišah. Pričeli smo preganjati sovražnika, ki se umika. Naše vrle čete, ki so kos vsem naporom vojnega prizorišča, so vdrle včeraj zjutraj v Berat z obkoljevalnim napredovalnim pohodom; sovražnik je bil vržen kmalu nato tudi z višin Spiragri in Šinja. Naše uspehe smo izpopolnjevali tudi ob zgornjem Devoliju. Italijani so izgubili zelo veliko borilcev in vojnega blaga.

Načelnik generalnega štaba.

Poročilo vojnega tiskovnega stana.

Dunaj, 26. avgusta. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Osvojitev Fierija in Berata diči zdaj protiofenzivo naših vojnih sil, ki se vojskujejo pod vodstvom generalnega polkovnika barona pl. Pflanzer-Baltina v Albaniji. Ko je italijansko vojno vodstvo pričetkom minulega meseca napadlo s premočnimi silami našo postojanko v Albaniji in se je ta začasno in po načrtu preložila nazaj, je pozdravila cela ententa začetni uspeh z glasnim pritrjevanjem, ki se je razvilo v radostno kričanje, ko je mogel italijanski generalni štab poročati o osvojitvi Fierija in Berata.

Prezgodnjemu zmagoslavju sledi zdaj grenko razočaranje. Koncem minulega meseca so pričele naše čete izvajati protisunek, premagale so sovražnika med Fierijem in morjem in prekoračile pri Kalmiju in Kuziju Semeni. Velik del Italijanom prepuščenega ozemlja je bil zopet v naši roki. Naše bojne sile so 22. t. m. podvzele drugič uničevalni udarec in iztrgavale sovražniku z nevzdržljivim navalom postojanko za postojanko. Sovražnik je bil hitro zadet v kolenu Semenija, padle so v naše roke Minarske višine in s trdim bojem smo iztrgali Italijanom tudi opirališča in močno utrjene višine severnovzhodno od Berata. Neizprosnega pritiska z zahoda in s severa sovražnik ni vzdržal. Dne 25. avgusta je padel Berat; naše čete, ki jih ni mogoče dovolj pohvaliti, so drle daleč čez kraj in zasedle višine južno od mesta. Na zahodnem krilu je bil isti dan s trdim poulič nim bojem vzet Fieri. V dolini Devoli so osvojile naše vojne sile važne postojanke. Neugodno podnebje in divje razdrapano gorsko ozemlje povzročata, da so težave na albanskem bojišču posebno velike in je zato osvojitev Fierija in Berata veliko dejanje, ki dokazuje sovražniku neupogljivo odporno silo naših krasnih čet in njih nikdar utrujeni napadalni duh.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. avgusta. Uradno:

Bojni skupini kraljeviča Ruperta in generalpolkovnika pl. Boehna.

Pri Bailleulu in severno od Scarpe so se bili boji na predpolju.

Sovražni napadi zahodno od Croisillesa so obtičali v našem ognju. Namestni narednik Goebel je sestrelil s svojim vojem strojnic štiri oklopne vozove; podčastnik Henne z lahkimi metalci min tri oklopne vozove. Na obeh straneh Bapaume je nadaljeval sovražnik svoje napade med St. Légerjem in Martin-Puichom. Pred nastopom pehote naj bi bili oklopni topovi izsilili prebitje skozi našo fronto. Kjer smo odbili sovražnika v ognju in s protisunkom, so sveže sile z napadom vedno zopet napredovale. V velikem so se sovražni napadi izjalovili.

V podrobnostih je potek bitke približno tak-le:

Sovražnik je vdrl v našo črto, ki se razteza zahodno od Moryja — zahodno od Bapaume—Martin Puicha. Severno od Bapaumeja so krajne pripravljene čete in rezerve ustavile sovražnika na vzhodnem robu Moryja in Favneula ,kakor tudi zahodno od Bapaumeja. Nadaljni napadi so omagali pred navedeno črto. Sovražnik je izvedel sunek jugozahodno od Bapaumeja med Tilloyem in Martin-Puichom proti Gneudecourtu in Flersu. Pruski rezervni polki in mornariška pehota so ga vrgli s krepkim protinapadom v črto Tilloy-Martin-Puich nazaj. Oba kraja smo zopet vzeli. Veliko sestreljenih oklopnih voz leži pred in za našo črto. Proti naši od Ancre odstavljeni črti Bazentin-le-Petit-Carnoy-Suzanne se je sovražnik popoldne približaval. Močnejše napade, ki so se izvajali zvečer med Carnoyem in Sommo, smo odbili.

Sovražnik se je ustalil južno od Somme ob večkrat izvajanih napadih v Cappyju in v Fontaini, na obeh straneh Rimske ceste smo odbili njegove napade.

Med Sommo in Oiso nobenega posebnega bojnega delovanja.

Pruske garde so napadle sovražnika med Ailetto in Aisno vzhodno od Crécyja au Monta, pridobile so višino jugovzhodno od Ponta St. Marda in odbile skupno z nemškimi lovci zelo močne napade belih in črnih Francozov. Privedli so približno 400 ujetnikov. Tudi severno od Aisne so omagali zvečer močni sovražni napadi.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Delni boji so se bili ob Vesli.

Berlin, 26. avgusta zvečer. Uradno: Angleški napadi so se razširili do severno od Scarpe. Na obeh straneh Bapaumeja in severno od Somme se bijejo silni boji. Sovražni napadi so se v velikem izjalovili. Deloma se še izvajajo protinapadi. Longueval in Montauban, ki smo ga začasno izgubili, smo zopet pridobili.

Med Sommo in Oiso poleg krajnih bojev severno od Avre je bil dan miren. Delni boji so se bili severno od Avre.

pl. Ludendorff.

Angleško poročilo.

London, 24. avgusta, zvečer. Uradno: Boji na bojni črti severno od Somme so trajali od ranega jutra. Povsod izvajamo močan pritisk na sovražnika in mu ne pustimo miru. Na celi naši nadaljni fronti smo napredovali, dasi so prišle sovražne ojačbe. Ugrabili smo več ujetnikov in vsakovrstnega vojnega blaga. Avstralci, ki so napadli po polnoči na severnem bregu Somme, so vzeli Bray ob Sommi, privedli so nekaj ujetnikov in so z veliko spretnostjo in iniciativo nadaljevali pohod, ter vzeli v tej pokrajini sovražno postojanko. V desnem središču so napredovale čete iz Walesa in iz severnih grofij čez staro bojišče ob Sommi iz leta 1916. pri La Boiselli, Ovillersu, sela Mouquet, Thiepvallu in Grandcourtu. Vzeli smo vse naše močno utrjene kraje kljub odločnemu odporu in ugrabili nad 2000 ujetnikov. Naše čete so zopet na obeh straneh Thiepvalskega pobočja in napredujejo proti vzhodu. V levem središču so se zapletle čete iz vzhodne Lanrashire podnevi v silne boje pri Miraumontu, kjer se je sovražnik žilavo držal, dokler niso naši napredujoči oddelki polagoma obšli vas. Severno od vasi je vzela neka novozelandska divizija, ki je napredovala v središču odločno in junaško z napadom proti Bapaumi, obrambne črte v Lompartskem gozdu in je ujela 400 ujetnikov. Z veliko hrabrostjo prodirajoč je vzela Grevillers in Bietvillers in dosegla Avesnes-les-Bapaume ob meji Bapaume. Na krilih napada so zasedli Angleži Irles in prodirali v smeri proti Sapignies, ko so zlomili močni odpor pri Ireles in vzhodno od Biaucourta. Na fronti Mory-Croisilles-Heuville-Vitesse so vzeli St. Leger, Ilenin-sur-Cujeul in vzhodno od zadnjega kraja ležeči grič. Plena še nismo mogli ceniti.

Nemci izpraznili Noyon.

Bern, 25. avgusta. »Petit Journal« je 23. t. m. poročal, da so spraznili Nemci Noyon.

Bogodki v Rusiji.

Rusko vojno poročilo.

Moskva, 24. avgusta. (K. u.) Na vseh točkah vzhodne fronte se bijejo boji z velikimi uspehi za nas. Trdovratni boji so se bili za obvladajoče postojanke, katerih izid je povzročil, da je podvzel sovražnik na celi črti umik. Vse napade kozakov, ki so z močnimi silami napredovali proti Novemu Usensku, so se izjalovili z velikimi izgubami zanje. Sovražnika smo prisilili, da je bežal, ko je popustil na bojišču nad 400 mrtvih in veliko vojnega blaga.

Čeho-Slovaki so bili premagani pri Nikolajevsku. Mesto je v naši lasti. Zaplenili smo ves sovražni vojni material, med njimi topove, strojnice in obilico krogel. Sovražne izgube so velike. V smeri proti Sizranu prodiramo z boji. Polastili smo se postaje Novo-Spaskaja.

V okraju Kazan je pregnal naš topovski ogenj sovražnika s Krasne Gore, katere smo se polastili. Na Krasni Gori zaplenjene sovražne topove smo precej uporabili proti sovražniku. Ključ v mesto je torej naš.

Tudi carjevič umorjen?

London, 26. avgusta. (K. u.) Reuter: »Daily Mail« poroča: Neki ruski knez, ki je prišel te dni v Anglijo, je povedal, da so kmalu potem, ko je bil car ustreljen, boljševiki umorili tudi carjeviča.

Nemčija in Španska.

London, 26. avgusta. (Kor. ur.) Reuter: »Times« poročajo 23. t. m. iz Santanderja: Nemški veleposlanik se je pripeljal danes zjutraj iz San Sebastiana v Madrid. Vrnil se je ponoči z avtomobilom. Kmalu na to, ko je prišel v hotel, je telefoniral v kraljevo palačo in je prosil v nujni zadevi avdijence pri kralju. Odgovorili so mu, da ni mogoče avdijence precej, a da ga bodo obvestili, kdaj ga bo kralj zaslišal. Lov, na katerega je mislil kralj poleteti, so odgodili.

Haag, 25. avgusta. »Times« poročajo, da je zdaj v španskih pristaniščih 90 nemških ladij.

Vojska se odloči l. 1919.

Berlin, 26. avgusta. General Foch je pričel svojo spomenico francoskemu parlamentu z ozirom na vpoklic letnika 1920 s stavkom, da se bo odločila vojska leta 1919.

Avstralski ministrski predsednik o vprašanju miru.

Bern, 25. avgusta. Avstralski ministrski predsednik Hughes je nagovoril dne 19. t. m. avstralske čete v Salisburyju-Plainu s sledečim govorom: Dobimo ljudi, ki govore o miru tako, kakor da zadošča izvečine beseda, da ga dobimo. Toda ravno tako potonite čašo v suho rečno strugo in pričakujte vode, kakor morete pričakovati miru v žunglu roparic. Približate se lahko ravno tako ljudi morečemu blazniku, da mu pripovedujete o bratoljubju med ljudmi, kakor morete govoriti z Nemcem o miru. Predvsem mora biti premagan in se mora naučiti, da ste Vi njegovi mojstri. Edina pot, ki vodi k miru, je, da se osvobodi svet sovražnika miru. Kužni tur, ki se je odprl v vojski, ki so jo izzvali Nemci, je velika nevarnost nam Avstralcem. Mir ni mogoč, dokler ne izbijete Nemčiji meča iz roke in dokler ne bo umeval, da se vojskovanje ne splača. Pokazali ste svetu, da se umevalo avstralski vojaki bojevati in da so veliki predborilci miru; dosegli boste svetovni mir, če boste morali za to tudi polovico nemškega ljudstva pobiti.

Politične novice.

+ **Iz pisarne S. L. S.** V kratkem se razpošljejo vsem že ustanovljenim krajevnim odborom S. L. S. tiskovine, katere naj krajevni odbori natančno izpolnijo. Glede ustanovitve novih krajevnih odborov naj se somišljeniki obračajo naravnost na tajništvo S. L. S., ki ima svojo pisarno v Katoliški tiskarni, II. nadstropje. — Tajništvo S. L. S.

+ **Resnobe položaja** se počasi, počasi zavedajo tudi avstrijski Nemci, ta najkratkovidnejši in najstarokopitnejši narod. Današnja »Tagespost« piše n. pr. v svojem uvodniku: »Misel po narodih ločene zvezne države je siloma stopila v ospredje. Bila bi zmota, ako bi hoteli to prezreti. Zborovanje nemških socialnih demokratov v Zell am See, ki je kratkoinmalo zapustilo brnski avtonomni program in z vihrajočimi zastavami prešlo v tabor federativne države, nam je najboljši dokaz za to. Da se je moglo vse to zgoditi komaj mesec dni potem, ko je sedanji ravnatelj kabinetne pisarne dr. pl. Seidler, ki je bil takrat še ministrski predsednik, proglasil nemški kurs, kaže, da so se v krogih, kjer padajo odločitve, nazori izpremenili. Nemške meščanske stranke nasproti temu stanju stvari še niso zavzele stališča. To bodo pa morale storiti, kajti vprašanja se s tem, da se zanika ali proglasi kot neobstoječe, ne spravi s sveta.« »Kar tiče sudetskih dežel, prepušča sodbo tistim, ki razmere poznajo in so na stvari prizadeti, potem pa nadaljuje: »Toda jug je naše vprašanje, je vprašanje države, vprašanje Nemcev in cele srednje Evrope. Lahko govorimo — če hočemo — o hrvatski državi, ki zadeva Ogrsko in vsekakor tudi simpatije Nemcev, nikoli pa o jugoslovanski državi z vključitvijo Slovencev, ki bi odrezala Trst od srednje Evrope in vseh njenih narodov. Tu mora tudi za tiste, ki smatrajo federativno državo za možno, nehati vsaka razprava.« — Tega »Tagespost« še ne razume, a slednjič bo tudi to razumela.

+ **Deželni odbor za maščuje.** Znano je, kako je deželni odbor kranjski s svojo trumbičiado žalostno pogorel. S svojimi dopisi na občine, urgencami in grožnjami je dosegel ravno to, česar ni hotel: tiste občine, ki so se mu odzvale, so se ponovno izjavile za deklaracijo! Temu se je moral slednjič ukloniti, in dasi se on, ki je »najvišja avtonomna oblast v deželi«, še danes stanovitno brani podpisati deklaracijo, je pod silo razmer moral izjave občin sprejeti. A blamaža, ki jo je doživel, ga je bolela in nekaj je vendar moral ukreniti, da pokaže svojo moč. V zadnji seji so dr. Lampe, dr. Zajec in dr. Pegan sklenili, da predlagajo vladi, naj se občinska odbora v Brusnicah in Kropi razpustita, ker sta se dež. odboru »uprla«. Taki ukrepi, ki jih je mogoče razložiti le iz bolestno razdražene vladohlepnosti, osvetljujejo dovolj spoštovanje deželnega odbora pred občinsko avtonomijo. Dvomimo, da bi bili kaznovani občini posebno žalostni zaradi tega maščevalnega dejanja, nič pa ne dvomimo, da si deželni odbor, ki bi najrajši zadavil vso uporno deželo, če bi si upal, s tem svojega stališča ne bo utrdil.

+ **Preosnova ustave?** »Čech« se ponovno peča s Hussarekovimi načrti in pravi, da je ministrski predsednik trdno odločen za ustavno reformo na federativni podlagi.

+ **Ministrska konferenca** se je vršila 26. t. m. na Dunaju; pečala se je v prvi vrsti z aprovizacijskimi vprašanji.

+ **Ugibanja o delegacijah.** 26. t. m. je dospel na Dunaj predsednik avstrijske delegacije deželni glavar Hauser. V parlamentarnih krogih pravijo, da je njegov prihod v zvezi s sklicanjem delegacij.

+ **Češki tisk.** Glasilo posl. Modračka »Socialistické listy« prične izhajati s septembrom kot tednik. Boj med opozicionalnim krilom češkoslovanske socialne demokracije in med Šmeralovo skupino se čimdalje bolj poostruje. — Češka socialistična stranka prične izdajati svoj dnevnik »Českе slovo« v oktobru. — Mlada generacija češke državnopravne demokracije prične izdajati v jeseni časopis za mladino. Tiskovni odbor stranke izda brošuro o češki deklaraciji. Izdajal bo tudi politično knjižnico. Prva številka te knjižnice bo knjiga o razvoju češke državnopravne demokracije. — Leposlovna revija »Cesta« prične izdajati posebno knjižnico najboljših prevodov iz tujih literatur.

+ **Poljaki o Jugoslovanih.** Krakovski »Głos Narodu« prinaša v sobotni številki izpod peresa K. B. daljši informativen uvodnik o Jugoslovanih. Posebno simpatično piše člankar, ki dobro pozna naše razmere, o Slovencih.

+ **Zveza narodov.** Pariz, 26. avgusta. (Kor. ur.) Agence Havas: Izvršilni odbor radikalne stranke je sprejel predlog, s katerim so se poslanci obvezali, da bodo hitro delali na uresničitev zveze narodov, katero je predlagal Wilson.

+ **Dunaj grofu Czerninu.** 5. septembra bo dunajski župan dr. Weiskirchner grofu Czerninu kot častnemu meščanu mesta Dunaja na slovesen način izročil diplomo. Grof Czernin bo imel tem povodom političen govor.

+ **Pred imenovanjem guvernerja avstrijske-ogrske banke.** Dne 25. t. m. je cesar sprejel ogrskega finančnega ministra Popovicsa in trgovskega ministra Szterenya. Popovics je poročal o tekočih stvareh in o zasedenju guvernerskega mesta v avstrijski-ogrski banki. Tekom dneva je imel Popovics daljši pogovor z avstrijskim finančnim ministrom baronom Wimmerjem in podguvernerjem avstrijske-ogrske banke. V političnih krogih so mnenja, da se imenovanje guvernerja izvrši v najkrajšem času, in sicer bo na podlagi obeh vlad imenovan bivši avstrijski finančni minister baron pl. Spitzmüller.

— **Hertling in pl. Hintze prideta na Dunaj.** O vprašanju Poljske se bodo posvetovali dalje na Dunaju. Na Dunaj se bosta pripeljala tudi nemški kancler grof Hertling in državni tajnik pl. Hintze.

Dnevne novice.

— **Pripravljalni odbor za odkritje dr. Krekove spominske plošče v Št. Janžu si šteje v prijetno dolžnost, na tem mestu izreči najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so izven domače fare pribiteli pomagat s svetom in delom. Pretežna njihova zasluga je, da je ta jugoslovanski, da, vseslovanski praznik tako sijajno potekel. Zahvaljujemo se povrsti damam in gospodom, ki so prevzeli okraševalno delo in vodstvo paviljonov. Zahvaljujemo se vsem onim, ki niso hranili ne truda in ne stroškov ter so razmeroma daleč hitevali dan za dnem v Št. Janž. Med drugimi se zahvaljujemo gospe Skuljevi iz Tržišča, gospem dr. Češarkovi, Romajdovi in Pencovi iz Mokronoga, gospodičnam z Mirne in vsem drugim, ki njih imena ne moremo navesti. Izmed domačih gospodičnam Schweiger, Kosec in Prijatelj. Posebna zahvala gre gdčni. Ivanki Prijateljevi iz Tržišča, ki je z veliko spretnostjo in še večjim uspehom vodila paviljon za kavo. Hvala vsem, prav vsem! Upamo, da plačilo v uresničenju našega ideala, za katerim hočemo, ne izostane. To bo najlepše plačilo. — Pripravljalni odbor.**

— **Odlikovan** je bil Valentin Golob, ognjičar pri nekem težkem top. polku za posebno zvesto služhovanje v vojni z železnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— **Za majorja** je imenovan stotnik 3 težkega polj. top. p. Hugon Leskovic.

— **Za korvetne poročnike** so imenovani pomorski praporščaki: Franc Vrabič, Nikolaj Kopač, Radomir Pavlica in Oskar Ličen.

— **Učiteljstvo logaškega okraja,** brez razlike političnega mišljenja, se vabi v svrho razgovora in enotnega postopanja glede nabave živil, obleke in obuval na [illegible]lj-

ski sestanek, ki bo dne 28. avgusta t. l., ob 2. uri popoldne v šoli v Cerknici in dne 30. avgusta t. l., ob 3. uri popoldne v šoli v Godoviču. Ker je sestanek važen za vse učiteljstvo in se bodo storili važni ukrepi, se vabi vse učiteljstvo, da se sestanka zanesljivo udeleži.

— **Pozdrav dr. Korošcu v Železnikih.** Ko se je dr. Korošec med kratkim oddihom na Češnjici dne 23. t. m. peljal skozi Železnike v spremstvu svojega gostitelja poslanca Demšarja, so ga ondotni prebivalci presenetili s sicer ne prevelikim, a toliko prisrčnejšim sprejemnim pozdravom. Kakor hitro se je 23. t. m. izvedelo, da se popoldne pelje gosp. dr. Korošec skozi Železnike na Zalilog, se je vse pripravljalo za popoldanski sprejem. Zbrali so se že 2 uri prej ljudje pri vhodu v vas. Šolski otroci z zastavo, obe društvi, kat. izobraževalno in bralno društvo, istotako s svojima zastavama, nekaj deklet v narodnih nošah in veliko drugega občinstva. Prvi je pozdravil gosp. dr. Korošca kot načelnika Jugoslovanskga kluba in prvoboritelja za naše narodne cilje v imenu izobraževalnih društev g. Alojzij Demšar. Nato mu je podala gdč. Ana Lotrič v kratkem nagovoru lep šopek, zadoneli so živijo-klici. Dr. Korošec se je presenečen nad tem sprejemom kratko zahvalil. Nato se je razvil sprevod med petjem in vzklikanjem skozi Železnike. Ko je dospel do Društvenega doma, se je poklonil velezaslužnemu voditelju občinski odbor z g. županom Ivanom Lotričem na čelu, ki ga je tudi nagovoril in pozdravil. Za njim je izpregovoril še par besed g. župnik Valentin Marčič. Dr. Korošec, ki je med tem že dobil na poti skozi trg 3 šopke, se je obsut s cvetjem zahvalil za prisrčne izjave in izraze zaupanja. Potem so ga spremili skozi Gornje Železnike do konca občine. Tam so ga še enkrat navdušeno pozdravili, posuli s cvetjem, nakar se je g. dr. Korošec odpeljal proti Zalemologu.

— **Vojaška odlikovanja.** Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 1. gor. strel. p. Silvan Sterle, pri 84. pp. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil praporščak 26. strel. p. Alojz Bučar, poveljnik vojnoujetniške stotnije št. 1001. — Viteški križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo in z meči je dobil podpolkovnik 17. pp. Josip Tedesco. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste za častnike je dobil poročnik 47. pp. Josip Bresnik. — Duhovski zaslužni križ 2. vrste na belordečem traku z meči je dobil vojni kurat 26. strel. p. Ivan Mlakar pri vojni bolnici št. 1 avstrijskega Rdečega križa. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik 2. gor. strel. p. Viktor Koban, pri policijskem uradu v Skadru. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil lekarniški asistent Amadej Pušenjak, pri rez. bolnici št. 1 v Celovcu.

— **Iz Medvod** se nam piše: Kakor je znano po vsem Kranjskem, je deželni odbor vzel v najem najboljše travnike okoli Medvod. Mogoče, da je hotel pomagati Ljubljani z mlekom. Lansko leto je bila suša in se je docela ponesrečilo to podjetje. Letos pa je veliko sena. Tudi otava je lepa, le škoda, da pasejo živino po otavi. Pa pustimo to! Nekaj drugega je, kar kmetje težko trpimo. Gonijo krave iz Medvod na travnike. Krave gredo po njivah, tjer raste krompir in fižol, in tako delajo škodo kmetom in kočarjem. Tega ne bomo mogli dolgo trpeti.

— **Zaplemba blaga za Hrvatsko.** Nekaj zagrebških trgovcev z manufakturnim blagom je nakupilo v Avstriji raznovrstnega blaga v vrednosti nad milijon kron, ki so ga hoteli prepeljati na Hrvatsko. Medtem so vse blago zaplenili na Dunaju, trgovci so pa kot tihotapci naznanjeni pristojni oblasti. Ta zaplemba je zbudila med zagrebškimi krogi veliko senzacijo.

— **Velike Lašče.** V nedeljo, dne 25. t. m. je ponovilo velikolaško izobraževalno društvo Fr. S. Finžgarjevo »Našo kri«. Igralci na ljubo moram priznati, da tako lepega uspeha nisem pričakoval. Če upoštejemo dejstvo, da so prve moči v vojski in pa dejstvo, da so nastopili z eno izjemo samo preprosti možje, fanti in domača dekleta je treba vse igralce in igralke kar najiskreneje pohvaliti. Čast društvu, ki je vzgojilo tako dobro igralno osebje! — Igra sama je kaj primerna za naš čas. Kako krepko kliče Borštnik tujcem: »Pomnite! Silo imate Vi, pravico ima Bog! Naš rod so zatirali — odnekdaj — zatrli ga niso. Tudi Vi ga ne boste! Iz pepela naših domov in iz krvi očetov, s katero pognojimo to grudo, vam požene kal zopet naš rod, in ta bo nekoč otresel jarem, ki je žulil očete. Pri Bogu, da bo!« — Samo en izmed tujcev-sovražnikov spozna vse naše gorje in vzklikne proti Borštnikovi hčerki: »Vi ste resnično hči tistega naroda, ki zasluži in je vreden, da se mu reže boljši kruh kakor doslej! Povem Vam, prorokujem Vam, pride dan, ko ta vrli narod seže jugu v roke in se dvigne močan kakor steber iz stiske in bede! Pride dan!« Ali ne veljajo te besede prav za nas? Popotnik.

— **Požrtvovalni kmet.** Kmet Pero Kokanović v Čenkovcu, Slavonija, v katerem kraju še ni šole, je sklenil sezidati tamkaj iz lastnih sredstev. V ta namen daruje hišo, vrt in pohištvo in hoče preskrbeti opeko za sezidavo šole za minimalno odškodnino.

— **Preki sod v Pardubicah odpravljen.** »Právo Lidu« poroča, da je preklicalo c. kr. okrajno glavarstvo v Pardubicah 22. t. mes. preki sod, ki so ga razglasili 8. junija v mestu Pardubice in v občinah.

— **Bolezen nemške cesarice.** Cesarica prebiva na Wilhelmshöhe. Tudi cesar Viljem je tam. V bližnjem Kaslu smejo bivati le domačini; vsi inozemci, nevtralci in zavezniki se ne smejo niti začasno muditi v Kasslu. Kako bo izpadla bolezen cesarice, se ne ve; nekoliko se ji je položaj izboljšal in zato upajo, da ozdravi.

Ljubljanske novice.

lj **Prijatelji krščanske prosvete** se tem potom najuljudneje vabijo k važni odborovi seji Slov. krščansko-socialne zveze, ki se vrši v sredo, 28. t. m., točno ob pol osmih zvečer v Katoliški tiskarni, II. nadstropje. Pridite vsi!

lj **Odborova seja Slov. krščansko-socialne zveze** se vrši v sredo točno ob pol osmih zvečer v Katoliški tiskarni v II. nadstropju. Prosi se polnoštevilne udeležbe!

lj **Onim čč. gg. duhovnikom, ki bi radi napravili duhovne vaje, a bi se ne mogli udeležiti onih od 9. do 13. septembra,** bo pri oo. jezuitih na razpolago manjši kurz od 2. do 6. septembra.

lj **Vincencijeva konferenca za Selo-Moste** ima sejo dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v novi šoli v Vodmatu. Vabijo se vsi člani in tudi članice Elizabetne konference, da se je polnoštevilno udeleže.

lj **Slaba sreča.** V noči od sobote na nedeljo je prišel k hišam, ki stoje ob državni cesti tik Debelega hriba, nek nočni ptič ter si tam nabral nekaj domačih zajcev in piščancev ter te v nedeljo nesel v Ljubljano. Tu je prišel v roko policiji, ki mu je pokradeno žival odvzela ter zaprla začasno v kurnico; tat se bode imel pa priliko zagovarjati pred sodiščem. Ko je prišel stražnik v nedeljo k oškodovanim poizvedovat, ti še vedeli niso, da so bili ponoči okradeni, češ, kako je pa to mogoče, saj imamo psa pri hiši.

lj **Vsi hišni posestniki občine Moste** se pozivljajo, da javijo podpisanemu županstvu svoje podnajemnike (stranke) z vsemi njim v najem danimi deli in sicer: V četrtek 29. avgusta od 8. do 1. ure posestniki iz Udmata, Most in Sela, v petek 30. avgusta pa posestniki iz podobčine Šmartno. Posestniki, ki so prejeli od c. kr. okr. glavarstva napovedi, morajo pa iste izpolnjene prinesti.

lj **Odlikovanje.** Skladiški delavec Anton Martinc je prejel srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje, ker je ob priliki neke eksplozije neustrašeno vztrajal na svojem službenem mestu in po svoji možnosti preprečil še večjo nesrečo.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Blaž Zupan, železničar v p., 45 let. — Ivan Rozman, bivši čevljar, 70 let. — Ivan Arhar, zidarski polir, 33 let. — Ivan Potrebuješ, posestnik, 59 let. — Cita Rebuza, hči invalida, 7 mesecev. — Amalija Verbič, zasebnikova žena, 76 let. — Ivan Jug, begunec, 12 let. — Ana Lončar, kleparjeva hči, 18 dni. — Pavla Knez, hči železn. kovača, 13 mesecev. — Frančiška Strehar, zasebnica, 40 let.

Primorske novice.

p **V Škrbini na Krasu** je umrl Josip Pipan, oče vojnega kurata Antona Pipana, dolgoletni župan in tajnik mnogih občin na primorskem Krasu. Bil je eden najbolj razumnih mož svojega okraja in hkrati eden najboljših posestnikov. Ker je bila Škrbina vsled vojske izpraznjena, je živel nad leto dni v prijazni Zatičini na Dolenjskem. Vrnil se je meseca marca t. l. v domačijo — žal hudo razdejano. Boljših časov ni več dočakal. Zatisnil je trudne oči dne 17. t. m.

p **Nesreča z ročno granato.** 16letna Bernardina Kajnc v Nabrežini je te dni delala na vrtu in našla v zemlji pločevinasto škatlo, ki jo je smatrala za škatlo sardel. Vesela jo je nesla v hišo in jo začela odpirati z vsem mogočim orodjem. A škatla se ni dala odpreti. Treba bo poštenega udarca, si misli dekle in trešča škatlo v zid. Tedaj pretrese hišo silen pok, a nesrečno dekle obleži vsa raztrgana na tleh. Ko so prihiteli domači, se jim je nudil grozen prizor: vse okrvavljeno in vmes kosi mesa... Ubogo dekle je imelo še toliko moči, da je povedalo, kaj se ji je zgodilo, nato je izgubilo zavest. Odpeljali so jo v tržaško bolnišnico, kjer je kmalu izdihnila.

p **Pomiloščen Tržačan.** Cesar je pomilostil 20letnega Tržačana Ferencija Cirillo, ki se je kot avstrijski begunec boril v italijanski armadi, kjer je bil poročnik. Lansko jesen je bil v bojih ob Soči ujet in kasneje obsojen na smrt.

p **Mažarski otroci se vračajo.** Včeraj, v ponedeljek, se je peljal mimo Opčine vlak z mažarskimi otroci nazaj proti Ogrski.

p **Kmečka posojilnica in hranilnica v Doberdobu** naznanja svojim članom, da je potom Goriške zveze gospodarskih zadrug in društev njeno delovanje v popolnem teku. Sprejemajo se obresti, zamudne obresti, plačila na glavnico ter izplačujejo vloge. Informacije in posredovanja pri izplačevanju izposluje tajnik Kmečke posojilnice in hranilnice v Doberdobu Brezigar Josip, Ljubljana, Dunajska cesta 31/I.

Izpred ljubljanske porote.

Drzen tat. Josip Karel Prek, 52 let star, rojen v Pirničah, delavec nestalnega bivališča, je nepoboljšljiv tat in vlačugar, ki mrzi delo in redno življenje. Bil je že 17krat zaradi tatvine in vlačuganja predkaznovan, tako v Monakovu in v Augsburgu po 2 leti ječe, pa tudi v Italiji in Belgiji se je moral za te grehe po ječah pokoriti. Leta 1908 je pa stal pred ljubljanskimi porotniki zaradi tatvine iz navade in takrat je bil obsojen na 8 let težke ječe. Vse te trde kazni ga pa le niso spametovale in ga dovedle na pravo pot, ni mu bilo mar se oprijeti trajnega dela, marveč zagasil je zopet na staro pot in postal tat iz navade. V tukajšnjem slučaju gre le za dve poskušeni tatvini, katere se mu niso posrečile; gotovo pa je, da ima še več drugih izvršenih tatvin na svoji vesti, a se ga ni moglo zalotiti. Bilo je dne 15. maja t. l., ko je prišel obtoženi v boštanjsko župnišče, ko so bili domači pri nekem pogrebu. To priliko je porabil Prek, šel v prvo nadstropje, tam odklenil vrata, v katerih je tičal ključ in stopil v sobo; tu je odprl omaro, v kateri je bila hranjena župnikova obleka v vrednosti okoli 2000 K. Med tem je prišla domača kuharica domov ter slišala hojo po sobi v prvem nadstropju, takoj je šla gledat, in ko je odprla vrata, je tat odskočil od odprte omare. Začela je kričati in je zbežala po stopnicah. Prek je tekel za njo, a so ga pred hišo prijeli. Prek priznava, da je bil v župnišču, zagovarja se s tem, da je mislil, da je gostilna; taji pa, da bi bil v sobi prvega nadstropja, marveč da je le pri vratih v sobo pogledal. Ta zagovor je bil ovržen po priči Ivani Klun, ki izrecno pove, da je tatu zalotila, ko je pri odprti omari stal. Osem dni po tem dogodku je šel Prek skozi Malo Mlačevo ter stopil mimogrede v hišo, v kateri je stanoval begunec Anton Arčon, ki je bil takrat na njivi. Prek je snel s stene koš, v katerem je bilo pol kg slanine, 3 kg koruzne moke in par podplatov. K sreči je prišel Arčon domov ter zalotil v hiši Preka, ki je imel pripravljene te reči, da jih odnese. Prek priznava, da je bil v tem stanovanju, le trdi, da je zato stopil v sobo, ker se je iz dimnika kadilo ter hotel pogledati, če ne gori v hiši. Ta zagovor priča Arčon povsem ovrže, in gotovo mu bi bil Prek odnesel še denarnico s 190 K, ki je bila pod odejo, da ga ni Arčon prehitel. Obdolženec se sklicuje na priče župana Alojzija Tršan in posestnico Marjeto Traven, oba iz Tacna, da je pri njih delal, a ta dva nasprotno potrdita, da je Prek delomržen potepuh, ki pri njih ni nikoli nič delal. Obdolženec simulira tudi z umobolnostjo. Sodni zdravniki, ki so ga opazovali, so izrekli svoje mnenje, da je prek jako inteligenten človek, ki to bolezen le simulira, da bi se rešil ječe.

Porotniki so vsem vprašanjem z 11 glasovi pritrdili ter ga je sodišče obsodilo **na 5 let težke ječe, poostrene s samotnim** zaporom in trdim ležiščem vsakega četrt leta, obenem pa izreklo, da se po prestani kazni odda v prisilno delavnico.

Ni se dolgo veselil svojega plena. Vencel Smerdel, 25 let star, delavec brez stalnega bivališča, enkrat zaradi tatvine in enkrat zaradi nevarnega pretenja z osemmesečno ječo predkaznovan, je prefrigan lažnjivec. Trdil je namreč, da je delal po Štajerskem, Hrvaškem in v Dalmaciji, kar se je pa izkazalo kot laž, saj tudi za to nobenega izkaza ni imel. Njegova trditev, da je bil rojen v Bovcu, glašom župnijskega urada ne odgovarja resnici, kakor tudi zagovor, da je pred vojno služil v tem kraju za hlapca, ni res. Pridejal si je tudi napačno ime France Lenaršič. Opravičen je torej sum, da je, kar on trdi o svoji osebi, vse izmišljeno, to pa zato, da bi na ta način prikril svoja kaznjiva dejanja. Dne 10. junija t. l. je na svojem potovanju prišel iz Zagreba v Ljubljano, od tod v Malo staro vas. Opazil je, da so pri posestniku Martinu Potokarju vežna vrata odprta, sklenil je to priliko porabiti za svojo korist ter je vlomil v zaklenjeno sobo. Tam je s pomočjo svoje palice odprl skrinjo in iz nje vzel nekaj okoli 2700 K denarja, ki se je nahajal v neki knjižici, ter nadaljnih 60 K, ki so bile shranjene v denarnici. Iz neke druge skrinje je vzel bankovec za 2 K in 3 komade po 20 v., nadalje 4 prstane, 2 žepni uri, zlato in srebrno verižico, končno je vzel v sobi suknjič, telovnik, hlače, par čevljev, nekaj slanine in kruha. S tem plenom se je podal v lopo za hišo, kjer je ves dan tičal skrit, dokler ga niso zvečer, ko so domači tatvino opazili, zalotili. Na zahtevo Potokarja je vrnil vse ukradene predmete, izvzemši 6 K 80 v. in nekaj slanine, katero je že pojedel. Na zahtevo poklicanega orožnika, kateri ga je trdo prijel, je vrnil še ostalih 6 K 80 v. Obdolženec svoje dejanje popolnoma priznava, saj v tem slučaju svoje krivde tudi tajiti ne more.

Porotniki so vsa vprašanja glede krivde obdolženca enoglasno zanikali, nakar ga je sodišče oprostilo. — Razprava proti Juriju Rusjanu zaradi hudodelstva goljufije, ker si je prisvojil najdeno vsoto 4262 K, listnico pa proč vrgel, se je odgodila, ker je ena priča izostala. — Dne 29. avgusta se vrši tiskovna pravda proti Melhijoru Čobalu.

Aprovizacija.

a **Oddaja mesa.** Poroča se nam, da v sredo mesarji ne bodo razdeljevali mesa, ker niso dobili dovolj živine, pač pa v četrtek in sicer po 10 dkg na osebo. Deželnemu mestu za klavno živino priporočamo, naj vsaj malo misli na Ljubljano, kjer imamo že itak pet brezmesnih dni na teden.

a **Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1400.** Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1400 prejmejo goveje meso po znižani ceni v sredo, dne 28. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400.

a **Inozemsko meso.** Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso jutri, v sredo, dne 28. t. m., od 7. do 9. ure zjutraj.

a **Pšenična moka za pecivo.** Od srede, 28. t. m., do vštete sobote, 31. t. m., se bode oddajalo na vsako izkaznico za moko po ½ kg pšenične moke za pecivo. Kilogram stane 2 K 68 vin.

a **Krompir za II. okraj.** Stranke II. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v sredo dne 28. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: Od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 150, od 9. do 10. ure št. 151 do 300, od 10. do 11. ure štev. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. ure št. 451 do 600, od 3. do 4. ure št. 601 do 750, od 4. do 5. ure št. 751 do 900. Ostale stranke pridejo na vrsto kasneje. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 70 vin. Pripravite drobiž.

a **Razdelitev krompirja v občini Moste** se vrši v četrtek dne 29. avgusta in sicer od 8. do 12. ure št. 1 do 600, od 2. do 4. ure št. 601 do 1000. Vsak naj se zglasi s številko. Na zamudnike se ne bo oziralo.

D o s t o j e n, »Pravila za oliko«, cena brošuri 3 K. — Slovenski mladeniči in dekleta, da bodete znali s pravo vljudnostjo in korektnim vedenjem izraziti pred svetom svojo nepokvarjeno notranjost, preberite pravila za oliko. Naj ne bo slovenskega izobraževalnega društva ali čitalnice, ki ne bi imela te prepotrebne knjige.

D r. K r e k, »Ob vojski«. Cena brošuri 1 K 50 vin. — Slovenska izobraževalna društva, ne pozabite vpleteti v letošnji program tega prelepega igrokaza. Že ime enega največjih Slovencev vam jamči za uspeh, kaj šele pretresujoča ljubezen in čiste ideje, ki jih je veliki mož vpletel v svoje delo.

Obe knjigi je založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani.

Svarilo!

Vinko Bon in dr., lastnik električne naprave v Luknji pri Novem mestu, opozarja p. n. občinstvo, da je brez njegovega dovoljenja strogo prepovedano električni tok odvajati v kakršnekoli privatne svrhe in da bo vsakdo, ki bi brez njegovega dovoljenja in njegove vednosti odvzel tok, zagrešil tatvino ter da bo vsakega, ki je in ki bo brez njegovega dovoljenja električni tok odvzel za svojo uporabo, ovadil sodišču. Po mnenju izvedencev-inženirjev so naprave v privatnih poslopjih lahko tudi, če niso po strokovnjaku narejene, ognju nevarne.

Vsakdo, ki bi hotel imeti električni tok, se mora pri lastniku prijaviti in se bo potem šele po možnosti in po zvedeniškem mnenju električni tok oddal.

Zato se p. n. občinstvo še posebno svari, da se ne dá zapeljati od nikogar, da dá napraviti v svojih poslopjih električne naprave, ki bi ne odgovarjale strokovnjaškemu izpeljanju, ker preden se bo tok oddal, se bode vsaka sleherna naprava po strokovnjaku pregledala.

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino tvrdka JELAČIN & KO., Ljubljana, ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

KUPUJEM vsako količino

brinjevih jagod

Distilerija in rafinerija 2977
VLADIMIR ARKO :: ZAGREB.

V NAJEM SE VZAME

hiša

in nekaj polja za obdelavo, če mogoče na Notranjskem ali pa na Dolenjskem. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na upravništvo »SLOVENCA« pod **štev. 2980.**

SPREJME SE za takoj izurjen

„strojnik“

ki se razume pri električni napravi, na parno žago na Notranjskem. — Naslov pove upravništvo »SLOVENCA« pod **štev. 2971.**

Po celi Jugoslaviji naj se pije

Tolstovrška slatina

in novi

Silva vrelec

Pošta: GUŠTANJ.

Tam se naroči tudi fino **belo, rdeče in črno vino ter žganje in sadni mošt**

Mlini za drobljenje

Konst. Pálffy, Praga, II.
Havličkovo nam. 32. 2685

Sprejme se več

mizarskih pomočnikov

proti dobri plači. Istotam se sprejmeta dva **vajenca.**

Vprašati je mizarstvo **Karl Binder,** Slomškova ulica 16. Ljubljana.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izberi po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente** 2712
Jožefovega društva v Celovcu.

Družinska kuharica

ki bi morala kubati za 10 oseb, se išče na neko graščino v bližini Ljubljane. Vdove imajo prednost. — Ponudbe na upravo lista pod **„K. L., 33, 3038“.**

Kupim zamaške in vreče

in plačam za nove zamaške do **K 110·—** za kilogram, stare, zavrtane, a ne zdrobljene do **K 65·—** za kilogram, dolge šampanjske zamaške, ne umetno blago, do **K 1·—** za komad, in za **vreče** do **K 14·—** za komad. — Prevzamem vsako množino proti prejšnji vposlatvi vzorca in aviso po povzetju. 2871

E. Landskroner
mesto za nakup vreč in zamaškov
Gradec, Lendkai 15.

Mesto hišnega in pisarniškega

oskrbnika

se odda pri tiskarni Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, Ljubljana.

Sprejmejo se takoj ali s 15. septembrom **blagajničarka** za kavarno :: **kuharica** za kavo in **pomivalka.**
Kje, pove uprava lista pod **štev. 3018.**

Lepe, skoraj nove 3030

stelaže

s klopmi, pripravne za vsako trgovino, v Gorici poceni na prodaj. Cenj. ponudbe na **CULOT,**
GRADEC, Redtenbachergasse 7.

—:: IŠČEM ::—

meblovano stanovanje

obstoječe iz kuhinje in dveh ali treh sob, brez vporabe perila in kuhinjske posode. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »M. R.« 3033

Profesionisti

stavbeni in navadni delavci se iščejo za obnovo Goriške in Gradiščanske.

Poleg izredno visoke plače dobe obilo prehrano in stanovanje. — Zglasiti se je takoj pri pooblaščanem delovodji **TIČINA, Hotel Ilirija soba 9, Ljubljana.** — Istotam se proda istrsko **brinje** in par **čevljev.** 3037

Službo iščem popolnoma zanesljiva in poštena dekle najraje na kaki **gostilni,** ker vajena sem gostilniškega in trgovinskega obrta, raje še v kuhinjo, ker vajena sem sploh vsega gospodinjstva. Znam tudi žtvati. Grem v mesto, še raje na deželo najraje na Gorenjsko. Nastop lahko takoj ali pozneje. Naslov pove uprava lista pod številko 3058.

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nepozabni brat oziroma stric, gospod

Ignacij Detela

posestnik v Moravčah

po kratki bolezni v 70 letu starosti previden s svetimi zakramenti za umirajoče danes mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika, ki ga priporočamo pobožnemu spominu v molitvi, bo v četrtek ob devetih dopoldne.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Moravčah, 26. avgusta 1918.

Dr. Franc Detela, vladni svetnik, brat.
Ivan Detela, brat.

Anton, Franc, Karel, Stanko, Ivo, Vladko, Bogdan, Angela, Marija, nečaki in nečakinje.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom britke izgube, ki nas je zadela, izreka vsem ljubim prijateljem in znancem tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo

V Ljubljani, 26. 8. 1918. globoko žalujoča
rodbina Kenda.

ZAHVALA.

Za prisrčne dokaze odkritega sočutja povodom smrti naše iskrenoljubljene drage matere, stare matere, sestre in tašče, gospe

Jerice Matičič roj. **Intihar**
posestnice in gostilničarke,

se tem potom kar najprisrčnejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni gosp. župniku za njegov trud in naklonjenost, vsem blagim sosedom, ki so ob bridkem trenutku nenadne smrti tako sočutno stali ob strani, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem onim, ki so blago pokojnico v tako mnogobrojnem številu spremili do preranega groba.

Bog bodi vsem plačnik!

Dob pri Domžalah, dne 24. avgusta 1918.

3056 ŽALUJOČI OSTALI.

Potrti najglobije žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nad vse ljubljena mati, oziroma sestra in teta, gospa

Frančiška Strehar

v soboto, dne 24. avgusta 1918, ob 1. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice je bil dne 26. avgusta 1918 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Marije Terezije cesta št. 13, na pokopališče k Sv. Križu.

Obenem se zahvaljujemo za vse dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nenadomestljive izgube, za poklonjeno krasno cvetje, kakor tudi za častno spremstvo na zadnji poti pokojnice. Posebna dolžnost nam je, zahvaliti se cenjenim prijateljicam, osobito gdč. Josipini Žibertovi za človekoljubno skrb in tolažilne obiske med boleznijo.

Še enkrat vsem naša najprisrčnejša zahvala.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1918.

3051 ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebritke izgube, ki nas je zadela, izreka vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo

V Ljubljani, 26. 8. 1918. globoko žalujoča
rodbina Verbič.

Zahvala.

Za vse izkaze iskrenega sočutja povodom izgube naše ljubljene soproge in mame, gospe

Antonije Rebolj

za poklonjene vence in za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu izrekata globoko čutečo najiskrenejšo zahvalo

IGNACIJ in MICI REBOLJ.

Kranj, dne 24. avgusta 1918. 3045

Podpisani župni urad razpisuje službo

cerkvenika in organista

Prosijo tudi lahko vojaki. Zakaj? — ustmeno. Plača po dogovoru. — **Farni urad Kranjskagora,** dne 25. avgusta 1918. — **A. Krajec, župnik.** 3049

Posredovalnica služb »Novotny«, Dunajska cesta št. 14, Ljubljana, ima na razpolago veliko

dobrih služb

ter so dekleta z dežele posebno priljubljena. Naj se torej, kdor želi službo, oglasi v zgoraj označeni posredovalnici. 3046

Barve za blago

v zavitkih v vseh barvah z navodilom o uporabi, primerne za barvanje vseh vrst blaga in tkanin, dobavlja tvrdka 3048
Holy à spol, materialna veletrg., **PRAGA-KARLIN, Královska tr. č. 11.**

KUPI SE dobro ohranjena

mandolina

Ponudbe z navedbo cene na upravništvo »Slovenca« pod **štev. 3045.**

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

Kavarniška blagajničarka

z letnimi spričevali, zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi kmalu službe. Naslov: **Anica Lisenz, poštnoležeče glavna pošta Ljubljana.** 3050

Vrtnarski učenec

SE SPREJME TAKOJ pri Al. Korsika, Ljubljana, Bleiweisova cesta (Vrtača) 3. Pogoji se izvedo pri lastniku. 3052

Železolivar tormar, več ključavničarjev in strugarjev

SE SPREJME za tovarno v Dalmaciji. Plača na uro K 1·50. Hrana: zajutrek, kosilo, večerja, se oddaja proti plačilu K 4·— v kuhinji za profesijoniste. Stanovanje in luč brezplačno. Predstaviti se je treba **v gostilni Julija Podobnika v Vodmatu,** zadnja postaja električne železnice, **v sredo, dne 28. avgusta od 12. do 2. ure popoldne.** 3057

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar
VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: **umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.**

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Več vagonov

živega apna

ima naprodaj Valentin URBANČIČ, Ljubljana, Frančevo nabrežje štev. 1.
Oddajajo se samo celi vagoni!

Mestna občina ljubljanska išče

paznika za konjski hlev

Zahteva se, da ima za to opravilo potrebno znanje (podkovski kovač ali dosluženi kavalerist). Oglasiti se je: **Cesta na Kodeljevo št. 8.**
Mestni magistrat ljubljanski, 24. 8. 1918.

Pošljite mi svoje

zamaške

Prevzamem jih brez prejšnjega vpraševanja **po povzetju** po naslednjih cenah:

za nove **zamaške od steklenic K 110.—**
za stare **zamaške od steklenic,** nezdrobljene . . **K 66.— kg**
za **zamaške od šampanjca,** naravne . . . . **K 1.15 za komad**
vreče do K 15.— za komad.

Na vprašanja se takoj odgovori, eventuelno brzojavno.

Leopold Markus, Gradec
JOSEFIGASSE 1/B.

Došle so zopet Mlatilnice

za pogon s silo ter z roko. Dalje imam na razpolago tudi **čistilne mlatilnice** in vsakovrstne **poljedelske stroje** kakor: **čistilnike, trijerje, stiskalnice za grozdje** in **sadje, mline za žito** in **sadje, gepeljne, slamorezniee, brzoparilnike, kotle za žganje, brane** in **pluge** itd. iz največjih tovarn zajamčeno dobre kakovosti ter po najnižjih cenah.

Franc Hitti, zaloga poljedelskih strojev
Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Dalje opozarjam na svojo veliko zalogo priznano in dokazano najboljših **ročnih mlinov** pripravnih za vsako mletev.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani. Katoliška tiskarna v Ljubljani.